

EGYES CSOMAGOLÓANYAGOK HELYETTESÍTHETŐSÉGENEK ÉS GAZDASÁGOS FELHASZNALÁSÁNAK VIZSGÁLATA

Dr. Virág József^M - Várhelyi Gézáné dr.^M - Dr. Szabóné dr. Türkössi
Anikó^M - Rózsahegyi Istvánné^M

A csomagolás fejlesztése az élelmiszeripari szakágazatok egyik kiemelten fontos feladata, mely egyrészt kapcsolódik az értékesítési folyamat korszerűsödéséhez, a fogyasztói igények magasabb szintű kielégítéséhez, másrészt befolyásolja a termék piaci helyzetét, értékesítési lehetőségét.

A teljeskörűség mellőzésével csomagoltan került a fogyasztókhoz a tartósítóiipar termékeinek 80 %-a, a baromfi- és tojásfeldolgozóipari termékek 60 %-a, a boripari termékek 62 %-a, a húsipari termékek 30 %-a.

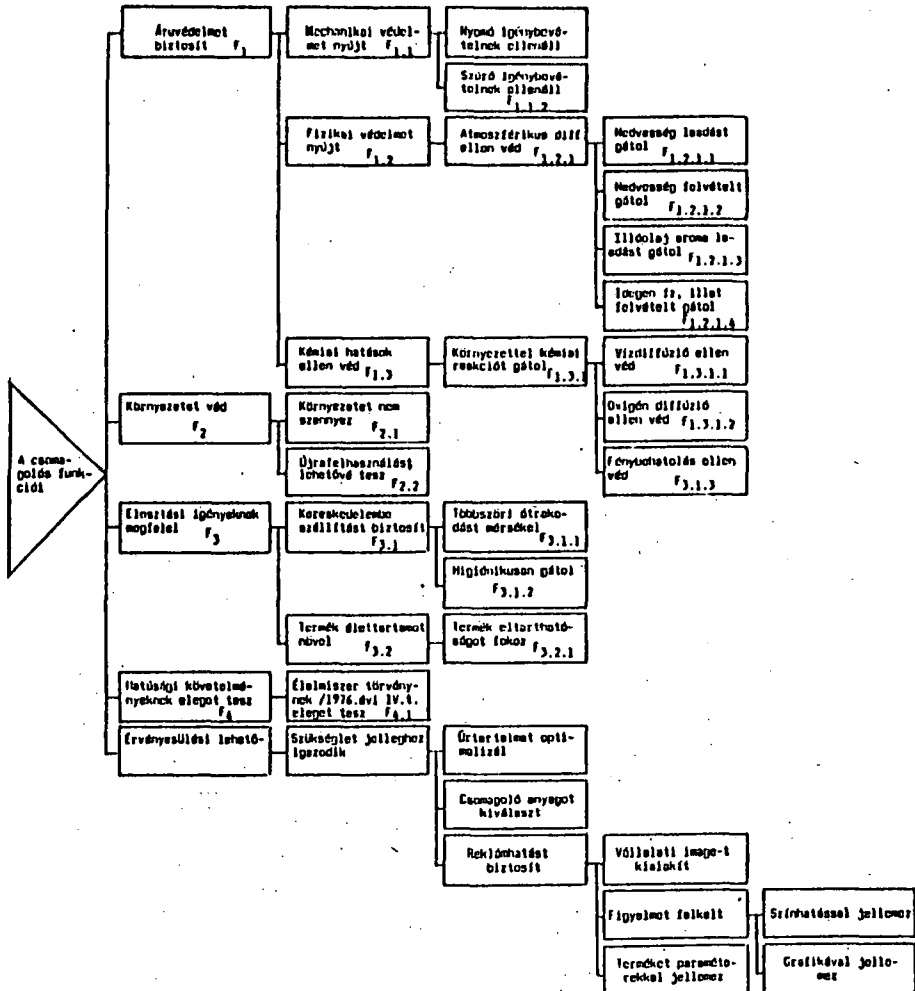
A csomagolás feladatai, költségvonzatai

A csomagolással szemben támasztott igények, és a kapcsolódó költségek vonzatában újszerű az optimalitásra lehetőséget nyújtó eljárás az értékelés.

Az értékelés révén lehetőség nyílik a hagyományosan már megfogalmazott csomagolási feladatok funkciókénti értékelésére, az egyes funkciók egymáshoz való kötődésének meghatározására. /1. sz. ábra./

Valamennyi csomagolási ráfordítás célja, hogy a termék térbeli elosztása a lehető legkisebb költséggel járjon úgy, hogy a csomagolás a funkcionális feladatainak eleget tegyen. A csomagolási ráfordítások gazdasági haszonvetületét szemlélteti a 2. sz. ábra.

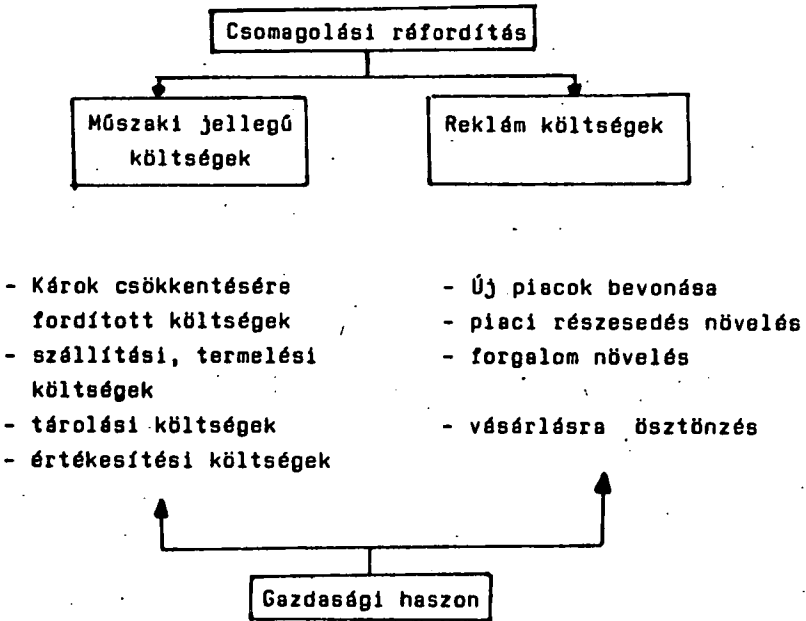
^MKÉE Élelmiszeripari Főiskolai Kar; Társadalomtudományi Intézet
Ipargazdaságtan Tanszék

1. ábra
A csomagolás funkcióinak kapcsolódása

2. sz. ábra

A csomagolási ráfordítások és gazdaságosságuk

Az áruk csomagolásköltségeit szemlélteti elvi módon a következő egyenlet:

$$K = \sum_{j=1}^m \left[\left[\sum_{i=1}^n AG_i \cdot f_i \cdot P / PSz + PS / \right] + \left[K_A + K_J + K_E + K_B \right] + K_V \right]$$

ahol

- AG = a csomagolóanyag és segédanyagok felhasználása
- i = 1, ..., n a fogyasztói csomagolás alkotó részei
- j = 1, ..., m a termék száma
- f = a feldolgozási, tárolási veszteség faktora
- $P/PSz+PS/$ = a csomagolóanyag és segédanyagok ára
- K_A = amortizációs költségek
- K_J = javítási költségek
- K_E = energia költségek
- K_B = bérköltségek
- K_V = helytelen csomagolásból adódó károk

A csomagolási költségek viszonylatában befolyásoló tényezőként hatnak a csomagolás módja-ideje-helye, a csomag alakja-mérete, a csomagoló anyag megválasztásának módja és ezen tényezők egymáshoz való kötődése. A kapcsolódás lehetőségeit szemlélteti az 1. sz. táblázat.

Fogyasztói tej gyártás- és csomagolás különböző változatainak gazdasági értékelése

A csomagolás elvi kérdéseire kapcsolódóan került értékelésre a 0,5 literes kiszerelésben készült fogyasztói tej technológiai-csomagolástechnikai változatainak gazdasági értékelése.

A fajlagos költségadatokat pasztörtejre és UHT-tejre vonatkozóan tasakos, illetve kartonos kiszerelésben szemlélteti a 2. sz. táblázat.

A csomagolás morfológiai táblája

Megnevezés, jelölés		1	2	3	4	5
MIT?	A	Folyadék	Hígpepes term. v.folyadék + szilárd /be- főtt/	Sűrűpepes termék /vaj/	Ömlesztett /liszt, rizs/	Darabos /alma, cukor- ka/
HINE?	B	üveg	fém	műanyag	papír	egyéb
MILYEN ALAKÚRA?	C	gömb	henger	kocka	téglatest	egyéb
MILYEN MÉRETŰRE?	D	adott darab	esetenként változó	meghatározott mennyiségre /25 dkg, 5 dkg..... 0,5 kg vagy 0,1 lit., 0,20,5 lit.....		
HOGYAN?	E	kézzel	félautomata géppel	automata géppel	—	—
MIKOR ?	F	gyártáskor	gyártás-szál- lítás között	szállítás- kor	eladáskor	—
HOL ?	G	termelő vál- lalat	speciális cso- magoló vállá- lat	nagykeres- kedelem	kiskeres- kedelem	—

2.sz. táblázat

Fajlagos költségadatok pasztörtejre és UHT-tejre
tasakos, illetve kartonos kiszerelésben

	1. Pasztörtej tasakban		2. Pasztörtej kartonban		3. UHT-tej kartonban		4. UHT-tej tasakban	
	Ft/100 l	%	Ft/100 l	%	Ft/100 l	%	Ft/100 l	%
Iparban								
Amortizáció	13,66	7,0	41,95	10,6	71,33	14,99	42,6	20,0
Energia + segédanyag	13,89	0,0	16,99	4,3	12,57	2,64	13,23	8,9
Munkabér	2,54	1,5	2,61	0,7	2,43	0,51	2,57	1,7
Fenntartási ktsg.	3,27	1,9	10,15	2,6	16,07	3,3	12,34	8,3
Csomagolószór ktsg.	42,49	24,5	240,60	62,0	359,12	75,4	69,32	46,0
Veszteség	26,06	15,1	2,4	0,6	14,48	3,1	5,67	3,0
Szállítási ktsg.kül.	4,32	2,5	2,16	0,4	-	-	2,16	1,5
Ipar összesen	106,23	61,3	324,94	82,0	476,00	99,94	147,89	99,0
Kereskedelemben								
Amortizáció	22,04	12,7	25,39	6,4	0,27	0,06	0,28	0,2
Energia + segédanyag	30,94	17,9	39,55	10,0	-	-	-	-
Fenntartási ktsg.	5,47	3,2	6,25	1,6	-	-	-	-
Veszteség	0,61	4,9	-	-	-	-	-	-
Kereskedelem összesen	67,06	38,7	71,19	18,0	0,27	0,06	0,28	0,2
Össz. /ipar + keresk./173,29	100,0	396,13	100,0	476,27	100,0	148,17	100,0	

Az alapanyagot nem számítva, tehát jórészt a feldolgozási költségeket alapul véve megállapítható, hogy a csomagolási költségek a meghatározók a gyártási folyamatban.

A táblázat adatai alapján egyértelműen megállapítható, hogy a kereskedelemben 1 liter tej napi hűtőtárolása 60-70 filléres költséget jelent.

Az UHT-tejnél alkalmazott gyártás-csomagolástechnikai eljárás révén ezzel a költséggel is lehet makroökonomiai értelemben megtakarításként számolni.

Megtakarításként jelentkezik továbbá a veszteségek különbözete, 100 literre 20 Ft, ami a visszáru mértékének csökkenéséből adódik.

ÖSSZEFOGLALÁS

A csomagolás a termék védelmét szolgáló tevékenység. Szerepe és jelentősége az élelmiszeriparban egyre jobban fokozódik, mert állandóan növekszik az iparilag feldolgozott élelmiszerek mennyisége.

A csomagolás mennyiségi és minőségi színvonalának változása segíti az értékesítési folyamat korszerűsödését, a fogyasztói igények magasabb szintű kielégítését, hatással van a termék piaci helyzetére, értékesítési lehetőségére.

Befolyásolja a termelés költségvonzatát, melyet 0,5 literes fogyasztói tej gyártásának vonatkozásában szemléltettünk.

Az összehasonlítás alapjául a pasztörtej, illetve az UHT-tej került kiválasztásra tasakos, illetve kartonos kiszerezésben.

IRODALOM

1. Otto Roskstroh: Csomagolóstechnikai Kézikönyv
Műszaki Könyvkiadó, Bp., 1979.
2. Dr. Virág József: Élelmiszeripari gazdaságtan IV.
Főiskolai jegyzet, 1984.
3. H.L. Allison: High-Barrier Packaging - What are the
Options? Packaging 1985/3.
4. Das Wichtigste seit Pasteur Austropack, 1986/7.
5. Hoffman Istvánné - Molnár László: Marketing
Tankönyvkiadó, Bp., 1986.
6. G. Baucia - O.Pasquarelli: /naumento il Consumo
dei temoplastici nell' imballaggio Mater.
Plast. Elaston 1985/5.

STUDY OF ECONOMIC UTILIZATION AND POSSIBILITY OF REPLACING CERTAIN PACKAGING MATERIALS

J. Virág, Várhelyi, A. Türkösy-Szabó and Rózsahegyi

The function of packaging is to protect the product. Its role and importance in food industry are continuously increasing, because of the constant rise in the quantity of industrially processed foodstuffs. Changes in the quantitative and qualitative levels of packaging can lead to the modernization of the marketing process and to the consumers' demands being met at a higher level, and they affect the market state of the product and the possibility of its marketing. They also influence the costing aspects of production; this was considered with respect to the production of milk in 0.5

litre packets. Two types of milk (Pásztortej and UHT-tej) in plastic bags and in cardboard boxes, were selected as the basis of comparison.

PRÜFUNG DER ERSETZBARKEIT EINIGER VERPACKUNGSMATERIALE
UND IHRER ÖKONOMISCHEN NUTZUNG

J. Virág.- Frau G. Várhelyi - Frau dr. Szabó A. -
Frau I. Rózsahegyi

Das Verpacken ist eine dem Schutze des Produkts dienende Tätigkeit. Seine Rolle und Bedeutung in der Lebensmittelindustrie nimmt stetig zu, weil die Menge der industriell verarbeiteten Lebensmittel andauernd steigt.

Die Änderung des quantitativen und qualitativen Niveaus des Verpackens bedeutet eine Modernisierung des Verkaufsprozesses, eine Befriedigung des Verbraucheranspruchs auf höherer Ebene und ist von Einfluss auf die Marktsituation des Produkts, auf seine Verwertungsmöglichkeit

Sie beeinflusst die Kostenreaktion der Produktion - was mit Bezug auf die Erzeugung der Verbraucher-Milch in 0,5 l-Behältern veranschaulicht wird.

Als Vergleichsbasis wurden pasteurisierte Milch bzw. UHT-Milch, Ultraschall-behandelte in Plastikbeutel - resp. Karton-Adjustierung gewählt.

ИССЛЕДОВАНИЕ ЗАМЕНИМОСТИ НЕКОТОРЫХ УПАКОВОЧНЫХ МАТЕРИАЛОВ И ИХ ЭКОНОМИЧЕСКОЕ ИСПОЛЬЗОВАНИЕ

Йожеф Вираг - Варкейи Гезанз - Сабонз Анико Тюрёши -
Рожахеди Иштваннэ

Упаковка является деятельностью, которая служит защитой продукта. Её роль и значение в пищевой промышленности всё более возрастают, так как постоянно растёт количество промышленно-переработанных продуктов.

Изменение количественного и качественного уровня упаковки, совершенствование процесса сбыта, удовлетворение потребительских запросов на более высоком уровне — всё это оказывает влияние на рыночную ситуацию данного продукта, возможность его сбыта.

Упаковка влияет на затраты производства, которые мы демонстрируем на примере производства молока в 0,5-литровой упаковке.

В качестве сопоставления нам послужила упаковка молока - пастеризованного и обработанного УКВ-частотой в двух её видах: в пакетах и картонных коробках.